การศึกษาแบบย้อนหลังในผู้ป่วยอุบัติเหตุทางตาโรงพยาบาลกุมภวาปี

เสาวภาคย์ ประธานธุรารักษ์ พ.บ., ว.ว. จักษุวิทยา กลุ่มงานจักษุวิทยา โรงพยาบาลกุมภวาปี

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบย้อนหลังมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระบาดวิทยาของผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุทางตาที่มารักษาในโรงพยาบาลกุมภวาปี เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุทางตาในอำเภอกุมภวาปี ทำการศึกษาข้อมูลย้อนหลังจากเวชระเบียนผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าได้รับบาดเจ็บทางตาประเภทผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในของโรงพยาบาลกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2561 ถึง 31 กรกฎาคม 2562 จำนวน 206 คน โดยศึกษาถึงอายุ เพศ สาเหตุของอุบัติเหตุ ค่าระดับสายตาก่อนและหลังการรักษา ภาวะแทรกซ้อน

ผลการศึกษา จากการเก็บข้อมูลมีผู้ป่วยอุบัติเหตุทางตาในโรงพยาบาลกุมภวาปี ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2561 ถึง 31 กรกฎาคม 2562 ทั้งสิ้น 206 คน เป็นเพศชาย 145 คน (70.39%) เพศหญิง 61 คน (29.61%) ช่วงอายุที่ เกิดอุบัติเหตุทางตามากที่สุดคือช่วงอายุ 41-60 ปี มี 88 คน (42.72%) แบ่งเป็นสาเหตุจากการทำงานมากที่สุด 103 คน (50%) เมื่อพิจารณาสาเหตุที่พบมากที่สุดคือกิ่งไม้หรือใบไม้บาดตา 49 คน (47.57%) รองลงมาเศษเหล็กกระเด็นเข้าตา 47 คน (45.63%) การวินิจฉัยที่พบบ่อยที่สุดคือการได้รับบาดเจ็บที่ตาส่วนหน้า (Eye contusion) 84 ราย (40.78%) โดยส่วนมากผู้ป่วยที่เกิดอุบัติเหตุทางตามีภาวะแทรกซ้อนซึ่งพบบ่อยที่สุดคือกระจกตาติดเชื้อ 68 ราย (43.03%)

สรุป ผู้ป่วยอุบัติเหตุทางตาในโรงพยาบาลกุมภวาปี พบมากที่สุดในเพศชาย สาเหตุจากการทำงานมากที่สุด ส่วนใหญ่ระดับการมองเห็นสุดท้ายดี แต่มีบางรายที่การพยากรณ์โรคสุดท้ายไม่ดี ซึ่งพบว่าสัมพันธ์กับไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันตา ไม่มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ถูกต้อง

คำสำคัญ: Ocular trauma, Bermingham Eye Trauma Terminology (BETT), Eye protection

Corresponding author: เสาวภาคย์ ประธานธุรารักษ์ โทรศัพท์ 084-6015232 E-mail: s.phathanthurarux@gmail.com
กลุ่มงานจักษุวิทยา โรงพยาบาลกุมภวาปี 97 ม.7 ถ.จิตรประสงค์ ต.กุมภวาปี อ.กุมภวาปี จ.อุดรธานี 41110

Retrospective study of patients hospitalized for ocular trauma in Kumpawapi Hospital

Saovapak Phathanthurarux, M.D., Department of Ophthalmology, Kumpawapi Hospital

Abstract

This Retrospective Descriptive study aimed to study prevalence and demographic data of ocular trauma pateints in Kumpawapi Hospital for the root cause and prevention. Data were collected from the Kumpawapi hospital records of ocular trauma patients who had been treated in outpatients and hospitalized patients in Kumpawapi Hospital during August 1st, 2018 and July 31st, 2019.206 patients were stastically analysed by age, gender, cause of injury, initial and post treatment visual acuity and the injury complication.

Results: Between August 1st, 2018 and July 31st, 2019, 206 patients (145 male, 61 female) with ocular trauma in Kumpawapi Hospital. The maximum injuries occured in 41-60 year age group. From the 206 total patients, 103 patients (50%) of injuries were job-related injuries. Most of the injuries were caused by sharp wood's branch or leaf to 49 patients (47.57%) follow by injuries cause by metal foreign body for 47 patients (45.63). Eye contusion was the most injured found on 84 patients (40.78%).The complication's majority were keratitis, found on 68 patients (43.03%).

Conclusion: In Kumpawapi hospital, most case of ocular trauma were male and job-related injury. The prognosis of the patients was really well in the patients with good presenting visual acuity. Nevertheless the prognosis was not good for those patients who had without appropriated eye protection and first aid.

Keywords: Ocular trauma, Bermingham Eye Trauma Terminology (BETT), Eye protection

บทนำ

อุบัติเหตุทางตาเป็นปัญหาที่พบบ่อยและเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการสูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็น ซึ่งไม่เพียงแต่จะมีผลต่อความสามารถในการมองเห็นของผู้ป่วยแต่ยังทำให้ผู้ป่วยต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาทั้งระยะสั้นและระยะยาว เสียความสามารถในการประกอบอาชีพส่งผลต่อครอบครัวเนื่องจากขาดรายได้ หากไม่ได้รับการรักษาหรือคำแนะนำที่ถูกต้องอย่างทันท่วงที

สาเหตุของการได้รับอุบัติเหตุทางตาอาจเกิดจากหลายปัจจัย แตกต่างกันตามภูมิประเทศและสภาพแวดล้อม ความแตกต่างของวัฒนธรรม เศรษฐกิจสังคม[1] จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุทางตา ในประเทศไทย ส่วนใหญ่มักเกิดในเพศชายการได้รับบาดเจ็บทางตาเกิดจากการทำงานมากที่สุด ลักษณะภูมิสังคมมักจะเกิดในเขตชนบท หรือในเขตที่มีการขยายตัวของเมืองเนื่องจากมีการขยายของเขตอุตสาหกรรม[2-5] สาเหตุหลักของอุบัติเหตุส่วนใหญ่ยังเป็นจาก พฤติกรรมของผู้ป่วยที่ไม่ให้ความสำคัญกับการป้องกันอุบัติเหตุทางตา ไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันในขณะทำงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระบาดวิทยาของผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บทางตา 1 ปีย้อนหลังจากเวชระเบียนในโรงพยาบาลกุมภวาปี ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2561 ถึง 31 กรกฎาคม 2562 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

รูปแบบการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบย้อนหลัง (Retrospective Descriptive study)

วิธีการศึกษา

ทำการศึกษาแบบย้อนหลังโดยเก็บข้อมูลจากเวชระเบียนของผู้ป่วย ที่มีอุบัติเหตุบาดเจ็บทางตาที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลกุมภวาปีและได้มีการปรึกษาจักษุแพทย์ทั้งจากห้องฉุกเฉินและห้องตรวจโรคตาตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2561 ถึง 31 กรกฎาคม 2562

โดยข้อมูลที่รวบรวมได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย สาเหตุของอุบัติเหตุ การวินิจฉัยเบื้องต้น ค่าระดับสายตาก่อนและหลังการรักษา ระยะเวลาที่ได้รับอุบัติเหตุจนกระทั่งได้รับการรักษาที่โรงพยาบาล ภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้น

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้แบ่งระดับสายตาผู้ป่วยออกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้ 20/20-20/40, <20/40-20/70, <20/70-20/200, <20/200-10/200, < 5/200 เพื่อเปรียบเทียบระดับสายตาก่อนและหลังการรักษา โดยการวัดสายตาด้วย Snellen’s chart โดยเปรียบเทียบผลของการรักษาออกเป็น 3 ระดับ 6 คือ

1. ระดับสายตาคงที่ คือระดับสายตาหลังการรักษาอยู่ภายใน 2 แถวของ Snellen’s chart
2. ระดับสายตาดีขึ้น คือ ระดับสายตาหลังการรักษาดีขึ้นมากกว่า 2 แถวของ Snellen’s chart
3. ระดับสายตาแย่ลง คือ ระดับสายตาหลังการรักษาลดลงมากกว่า 2 แถวของ Snellen’s chart

จริยธรรมในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลกุมภวาปี หนังสือรับรองเลขที่ 2647 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2562

ผลการศึกษา

จากการเก็บข้อมูลย้อนหลังของผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บทางตาในโรงพยาบาลกุมภวาปี ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2561 ถึง 31 กรกฎาคม 2562 มีผู้ประสบอุบัติเหตุทางตาที่ได้รับการตรวจรักษากับจักษุแพทย์ จำนวน 206 คน เป็นผู้หญิง 61 คน ผู้ชาย 145 คน กลุ่มผู้ได้รับบาดเจ็บมากที่สุดคือ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.72 รองลงมาคือ กลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.02 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 47.6 ปี (S.D.= 4.42, range 2-93) ผู้ป่วย 104 คน มาทำการรักษาที่โรงพยาบาลหลังได้รับอุบัติเหตุภายใน 24 ชั่วโมงที่ได้รับอุบัติเหตุ ผู้ป่วย 102 คน มารักษาตัวหลังจากได้รับอุบัติเหตุแล้วมากกว่า 24 ชั่วโมง ผู้ป่วย 96 คน ได้รับ

บาดเจ็บในตาขวา และ 99 คน ได้รับอุบัติเหตุในตาซ้าย เป็นอุบัติเหตุจากการทำงาน 103 คน ไม่ใช่อุบัติเหตุจากการทำงาน 62 คน สาเหตุอื่นๆ 41 คน (ตารางที่ 1)

Table 1 Patient Characteristics

Characteristics	Number of Patients (%)
Total patients	206
Gender	
Male	145 (70.39)
Female	61 (29.61)
Age (Years)	
0-16	26 (12.62)
17-30	28 (13.59)
31-40	31 (15.05)
41-60	88 (42.72)
more than 60	33 (16.02)
(Mean of age=47.6 years, S.D.=4.42, range 2-93)	
Eye involvement	
Right	96 (46.61)
Left	99 (48.05)
Both	11 (5.34)
Nationality	
Thai	202 (98.06)
Chinese	4 (1.94)
Work-related	
Work-related injury	103 (50)
Non work-related injury	62 (30.1)
Other	41(19.9)

อุบัติเหตุจากการทำงานพบว่า เกิดจากเศษเหล็กติดกระจกตาเนื่องจากการเชื่อมเหล็ก เจียเหล็ก 47คน เศษไม้กิ่งไม้ 49 คน โดนสารเคมี 7 คน อุบัติเหตุจากสัตว์ 11 คน อุบัติเหตุยานพาหนะ 40 คน (รถจักรยานยนต์ 35 คน, รถยนต์ 5 คน)อุบัติเหตุทางกีฬา 2 คน อุบัติเหตุจากหนังยาง 5 คน อุบัติเหตุจากวัตถุมีคม 4 คนและอื่นๆ อีก 41 คน ได้แก่นิ้วจิ้มตา ชกต่อย หกล้ม (ตารางที่ 2)

Table 2 Causes of injury

Cause	Number of patients	Gender		Mean Age (year) (S.D.)	Site of eye injury Number of patients		
		Male	Female		Right	Left	Both
Work-related injury							
Metal	47	40	7	46 (3.06)	20	27	0
Wood's branch	49	34	15	54.3 (3.22)	23	26	0
Chemical	7	6	1	36 (3.21)	2	2	3
Total	103	80	23	45.3 (6.65)	45	55	3
Accident involving animal							
Dog	5	1	4	5 (8.63)	2	3	0
Bird	2	2	0	54.7 (4.67)	1	1	0
Fish	2	2	0	40.2 (3.29)	0	2	0
Snake	2	1	1	62.7 (2.10)	2	0	0
Total	11	6	5	40.65 (8.52)	5	6	0
Accident involving vehicle							
Motorcycle	35	27	8	32.4 (5.21)	19	15	1
Car	4	4	1	46.5 (3.29)	2	1	2
Total	40	31	9	39.45 (4.67)	21	16	3
Accident involving sport							
Boxing, volleyball	2	1	1	28.5 (1.41)	2	0	0
Total	2	1	1	28.5 (1.41)	2	0	0
Accident involving Gun							
rubber strings	5	2	3	22.6 (2.68)	2	3	0
Total	5	2	3	22.6 (2.68)	2	3	0
Accident involving sharp objects	4	2	2	34 (3.26)	2	2	0
Total	4	2	2	34 (3.26)	2	2	0

Table 2 Causes of injury (ต่อ)

Cause	Number of patients			Mean Age (year) (S.D.)	Site of eye injury Number of patients		
		Gender					
		Male	Female		Right	Left	Both
Other	41	23	18	32.6 (8.56)	19	17	5
Eye pocking, falling, punched							
รวม	41	23	18	32.6 (8.56)	19	17	5

ผลการวินิจฉัยพบว่า 200 คน ที่เป็น closed globe injury และ 6 คน ที่เป็น open globe injury การวินิจฉัยที่พบบ่อย 3 อันดับแรก คือ Eye Contusion (84 คน) Corneal Abrasion (61 คน) Corneal Foreign body (52 คน) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

Table 3 Diagnosis

Diagnosis	Number of Patients (%)
- Closed globe injury	200 (97.08)
Eye Contusion	84 (40.78)
Lamellar laceration	3 (1.46)
Corneal Foreign body	52 (25.24)
Corneal Abrasion	61(29.6)
- Open globe injury	6 (2.92)
Rupture globe	3 (1.46)
Corneal/Scleral laceration	3 (1.46)
Total patients	206 (100)

ภาวะแทรกซ้อนจากอุบัติเหตุทางตาที่พบบ่อยมากที่สุด คือ keratitis 68 คน Traumatic hyphema 50 คน Traumatic cataract 12 คน (ตารางที่ 4)

Table 4 Complications of injury

Complications of injury	Number of patients(%)
- Anterior segment involvement	
Traumatic hyphema	50 (31.65)
Traumatic cataract	12 (7.6)
Uveal tissue prolapse	6 (3.8)
Keratitis	68 (43.03)

Table 3 Diagnosis (ต่อ)

Complications of injury	Number of patients(%)
- Posterior segment involvement	
Vitreous hemorrhage	7 (4.43)
Rhegmatogenous RD (RRD)	3 (1.9)
Endopthalmitis	1 (0.63)
Traumatic optic neuropathy (TON)	9 (5.7)
Retrobulbar hemorrhage	2 (1.26)
Number of patients	158

ระดับสายตา ณ เวลาแรกรับอยู่ในช่วง PL จนถึง 20/20 โดยจำนวนผู้ที่ประสบอุบัติเหตุแบ่งตามระดับสายตาแรกรับ (ตารางที่ 5) โดยจำนวนช่วงระดับสายตาแรกรับที่พบมากที่สุดคือช่วง 20/20-20/40 มีจำนวน 119 คน (57.77%) ส่วนในกลุ่มที่สายตาแรกรับ <5/200 มีจำนวน 12 คน (5.83%) ทั้งนี้สาเหตุของกลุ่มที่ระดับสายตาแรกรับ <5/200 ส่วนใหญ่มีการบาดเจ็บที่มีแผลเปิดของตา (Open globe injury) มี 6 คน เมื่อเปรียบเทียบผลการมองเห็นก่อนการรักษาและหลังการรักษาที่ระยะ 1 ถึง 3 เดือน พบว่า มีระดับการมองเห็นที่ดีขึ้นมากกว่า 2 แถว 39 ราย และไม่มีผู้ป่วยที่การมองเห็นที่แย่ลงมากกว่า 2 แถวหลังได้รับการรักษา (ตารางที่ 6)

Table 5 Initial visual acuity

Initial visual acuity	Number of patients(%)
20/20-20/40	119 (57.77)
<20/40-20/70	54 (26.21)
<20/70-20/200	19 (9.22)
<20/200-10/200	2 (0.97)
<5/200	12 (5.83)

Table 6 Post treatment visual acuity

	Number of patients (%)
Improve >2 lines	39 (18.93)
Stable (within 2 lines)	167 (81.07)
Decrease >2 lines	0 (0)

อภิปรายผลการศึกษา

จากการเก็บข้อมูลย้อนหลังของการได้รับอุบัติเหตุทางตาในโรงพยาบาลกุมภวาปี จากข้อมูลพบว่ากลุ่มผู้ได้รับบาดเจ็บมากที่สุดคือ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.72 รองลงมาคือ กลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.02 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 47.6 ปี (S.D.= 4.42., range 2-93) เป็นผู้หญิง 61 คน ผู้ชาย 145 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบเพศชายมากกกว่าเนื่องจากภาคเอกชนจะจ้างคน ทำงานเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเนื่องจากลักษณะงานส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องอาศัยทักษะและ ความถนัดมากกว่าในเพศชายเช่น งานเชื่อมเหล็กการใช้งานเครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรม และการใช้เครื่องมือทางเกษตรซึ่งเป็นรูปแบบงานที่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุทางตามากกว่า และจากข้อมูลพบว่าสอดคล้องกับรายงานอื่นที่พบอุบัติเหตุทางตาในเพศชายมากกว่าเพศหญิง[2-7]

ในการศึกษานี้ได้แบ่งอุบัติเหตุทางตาเป็นกลุ่มต่างๆ ตามสาเหตุ พบว่าอุบัติเหตุทางตาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานพบมากที่สุด 103 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เป็นเพศชายมากที่สุด 80 คนอายุเฉลี่ย 45.3 ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงาน จากสาเหตุพบว่าเกิดจากกิ่งไม้ใบไม้บาดตามากที่สุดมี 49 คน เนื่องจากอำเภอกุมภวาปีมีการทำไร่อ้อยและทำนาเป็นส่วนใหญ่ เมื่อถึงช่วงตัดเก็บเกี่ยวผลผลิตถูกใบอ้อย ใบข้าวหรือกิ่งไม้บาดตา ผู้ป่วยไม่รีบมาพบแพทย์ เนื่องจากต้องรีบทำงานให้เสร็จทันเวลาและทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้นไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดความล่าช้าและเกิดภาวะแทรกซ้อนตามมาที่พบมากที่สุดในการศึกษานี้คือกระจกตาติดเชื้อสาเหตุรองลงมาคือเศษเหล็กกระเด็นเข้าตามี 47 คน เนื่องจากอำเภอกุมภวาปีเป็นแหล่งอุตสาหกรรม มีโรงงานน้ำตาลและโรงงานแป้งมันหลายแห่ง ทั้งที่เป็นบริษัทของไทยและร่วมลงทุนกับต่างชาติซึ่งคนในอำเภอกุมภวาปีและอำเภอใกล้เคียงเช่น อำเภอศรีธาตุ อำเภอโนนสะอาดได้ทำงานรับจ้างในโรงงานเหล่านี้เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีคนต่างชาติได้แก่ จีน ญี่ปุ่นที่พบว่ามีเศษเหล็กกระเด็นเข้าตา

ส่วนอุบัติเหตุทางตาที่เกิดจากสารเคมีกระเด็นเข้าตามี 7 คน ผู้ป่วยส่วนใหญ่ถูกสารเคมีจำพวกปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลงที่ใช้ในทางการเกษตรกระเด็นเข้าตาคนไข้ทั้งหมดในกลุ่มนี้จากการทบทวนเวชระเบียนพบว่า เมื่อสารเคมีเข้าตาได้ใช้น้ำประปาล้างตาซื้อยามาหยอดเองและมาพบแพทย์หลังจากอุบัติเหตุแล้ว 24 ชั่วโมง

ในกลุ่มผู้ป่วยที่มีอุบัติเหตุทางตาจากการทำงานเมื่อทบทวนเวชระเบียนพบว่า ผู้ป่วยทุกรายในกลุ่มนี้ไม่ได้ใส่อุปกรณ์ป้องกันตา เนื่องเพราะประมาทขาดความระมัดระวัง ไม่คาดว่าจะเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับตนเอง ขาดความรู้ที่ถูกต้องผู้ป่วยยังไม่สามารถให้การปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง เนื่องมาจากขาดความรู้เบื้องต้นในการปฐมพยาบาล ขาดการสร้างความตระหนักเรื่องการป้องกัน ความปลอดภัย และความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้

Mingming C. และคณะ[8] ได้ทำการศึกษาระบาดวิทยาของประชากรทางตอนใต้ของจีน ที่เกิดอุบัติเหตุทางตาสืบเนื่องจากการทำงานในระยะเวลา 1 ปี พบว่ามีผู้ประสบอุบัติเหตุทางตา 1,055 คน เป็นเพศชายมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (mean) ของอายุ 37.2 ปี โดยมี 42.9% สัมพันธ์กับการทำงาน ช่วงอายุที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือช่วง 36-45 ปี โดยเศษเหล็กกระเด็นเข้าตาพบมากที่สุด เนื่องจากส่วนใหญ่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและไม่มีการใส่อุปกรณ์ป้องกันตาขณะทำงาน

Lubis และคณะ[9] ได้ทำการศึกษาอุบัติเหตุทางตาที่สัมพันธ์กับการทำงานของช่างไม้ในเมืองมีดาน ประเทศอินโดนีเซีย พบว่าอุบัติเหตุทางตามีความสัมพันธ์กับชั่วโมงการทำงานที่นานเกิน 8 ชั่วโมง รวมถึงประสบการณ์การทำงานของช่างไม้ โดยพบว่าถ้าประสบการณ์การทำงานน้อยมีโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุได้มากกว่า

Ma J. และคณะ[10] ได้ทำการศึกษาในคนไข้ที่ได้รับบาดเจ็บทางตาที่มี posterior segment IOFBs พบว่ามี 56 คน ได้ทำการผ่าตัดจอประสาทตา (PPV for IOFBs removal) พบว่าอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการทำงาน การพยากรณ์โรคสุดท้ายดีขึ้นอยู่กับระดับการมองเห็นก่อนรักษา และการพยากรณ์โรคสุดท้ายไม่

ดีขึ้นอยู่กับเกิดความเสียหายที่จุดรับภาพชัด และการผ่าตัดหลายครั้งเนื่องจากมีจอประสาทตาลอก (Retinal detactment) หรือมีผังผืดที่จุดรับภาพชัด (Epiretinal membrane)

อุบัติเหตุทางตาที่เกิดจากสัตว์ ในการศึกษานี้พบ 11 คน เกิดจากสุนัขกัด 5 คนและมีคนไข้ 2 คนที่มี open-globe injury เกิดจากนกจิกตาและปลากระโดดโดนลูกตา เนื่องจากกลไกของอุบัติเหตุทำให้เกิดการบาดเจ็บรุนแรง ค่าระดับสายตาแรกรับ <5/200 และมารับการรักษาหลังเกิดอุบัติเหตุนานเกิน 24 ชั่วโมง ทำให้การพยากรณ์โรคสุดท้ายไม่ดี

อุบัติเหตุที่เกิดจากยานพาหนะ ในการศึกษานี้พบทั้งหมด 40 คน อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ 35 คน จากรถยนต์ 5 คน โดยพบว่ามี 2 คนในอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ที่มี open-globe injury เนื่องจากลูกตากระแทกกับชิ้นส่วนรถจนลูกตาแตก และมี 2 รายในอุบัติเหตุทางรถยนต์ที่เกิดลูกตากระแทกกับคอนโซลหน้ารถ ทำให้มีกระดูกเบ้าตาแตกและมีเลือดออกด้านหลังลูกตา (orbital hemorrhage)การพยากรณ์โรคสุดท้ายในรายที่มี open-globe injury ไม่ดี มีระดับสายตา <5/200 จากการทบทวน เวชระเบียนผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่สวมหมวกกันน็อค ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย และเมาสุรา

Okamoto Y.และคณะ[11] ได้ทำการศึกษาในคนไข้อุบัติเหตุทางตาที่มี open-globe injury 355 คน พบว่ามีผู้ป่วย 14 คน เกิดจากอุบัติเหตุทางจราจร (รถยนต์ 6 คน, จักรยาน 5 คน, เดินถนน 2 คน, มอเตอร์ไซต์ 1 คน) โดยการพยากรณ์โรคสุดท้ายที่ดีขึ้นอยู่กับระดับสายตาแรกรับ และพบว่าอุบัติเหตุทางจราจรที่มี open-globe injury มีการพยากรณ์โรคสุดท้ายดีที่สุดเมื่อเทียบกับอุบัติเหตุชนิดอื่น

อุบัติเหตุทางตาที่เกิดจากสาเหตุอื่นๆ ที่พบบ่อยมากคือ การถูกทำร้ายร่างกาย การชกต่อย ในการศึกษานี้พบทั้งหมด 41 ราย ทั้งหมดเป็น closed-globe injury เกิดอันตรายกับตาแบบ contusion มากที่สุด พบว่ามีเลือดออกในช่องหน้าม่านตา 16 ราย การพยากรณ์โรคสุดท้ายดี จากการทบทวน เวชระเบียนพบว่าเกิดจากทะเลาะวิวาทในขณะดื่มสุรามากที่สุด รองลงมาเกิดจากปัญหาครอบครัวทำให้มีการใช้ความรุนแรงเกิดขึ้น

จากการศึกษานี้ควรมีการส่งเสริมพฤติกรรมเมาไม่ขับ และทราบถึงโทษของการดื่มสุราซึ่งนำมาสู่อุบัติเหตุจราจรและการทำร้ายร่างกาย เพื่อลดอุบัติเหตุและความรุนแรงที่เกิดตามมาได้

สรุป

จากการเก็บข้อมูลผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุทางตาที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลกุมภวาปี ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2561 ถึง 31 กรกฎาคม 2562 มีทั้งหมด 206 คน เป็นเพศชายมากที่สุด และมีสาเหตุจากการทำงานมากที่สุดโดยพบว่าเกิดจากกิ่งไม้บาดตามากที่สุด รองลงมาเศษเหล็กกระเด็นเข้าตา ส่วนใหญ่ระดับการมองเห็นสุดท้ายดี แต่มีบางรายที่การพยากรณ์โรคสุดท้ายไม่ดี ซึ่งพบว่าผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุทางตา ไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันตา และไม่มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ถูกต้อง

ดังนั้นการให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญ และตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ถ้ามีความประมาทหรือไม่รู้จักป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น อาจนำมาสู่อุบัติเหตุและความรุนแรงต่อทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน รวมถึงเรื่องการเลือกใส่อุปกรณ์ป้องกันใบหน้าและดวงตาที่เหมาะสมสำหรับการใช้งานซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุทางตาและลดความรุนแรงได้ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยนี้พบว่าอุบัติเหตุทางตาที่พบบ่อยมากที่สุด เกิดจากสาเหตุจากการทำงาน ไม่ว่าการทำงานทั้งในภาคการเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรม ควรมีการเริ่มต้นกระตุ้นการสร้างจิตสำนึก ถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้แก่ การส่งทีมอาชีวอนามัยออกไปให้ความรู้ ประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ว่าจะเกิดผลอะไรบ้าง และเมื่อรู้อันตรายที่อาจเกิดขึ้นแล้วให้คิดวิธีปรับปรุง แก้ไขจุดบกพร่อง เพื่อให้เกิดความปลอดภัย

2. ควรมีการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรทางด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องในการให้การดูแลผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุทางตาเบื้องต้น รวมถึงการเข้าถึงการรับบริการของจักษุแพทย์ได้เร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้คำปรึกษาแพทย์เพิ่มพูนทักษะที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการรักษาผู้ป่วยทางตามากนัก เพื่อลดความรุนแรงและภาวะแทรกซ้อนของการรักษาที่อาจเกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. Aakriti Garg, Grant A. Justin, Kourtney Houser, Deniel B. Moore. Ocular Trauma: Acute Evaluation, Cataract, Glaucoma. American Academy of Ophthalmology 2019;

2. Cao H., Li L., ZhangM. Epidemiology of Patients Hospitalized for Ocular Trauma in the Chaoshan Region of China, 2001–2010. [Internet]. 2012 [Cited 2012 Oct 31]. Available from: http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0048377

3. Misra S., Nandwani R., Gogri P, Misra N. Clinical profile and visual outcome of ocular injuries in a rural area of western. India. Australasian Medical Journal 2013; 6(11): 560-564.

4. B.Sidda Naik1 , Sushma2 , Shankar Reddy Dudala. A study on socio demographic profile of patients attending government hospital tirupati with mechanical ocular injuries. International Journal of Research in Health Sciences 2013; 1:1.

5. นิฤนันท์ บุญนิธี. อุบัติเหตุทางตาในห้องตรวจจักษุผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา. เวชสารโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา 2552; 33(1): 27-32.

6. สุณิสา สินธุวงศ์, สิริธีรา ศรีจันทพงศ์, วันทนา นรินทร์ไพจิตร. การศึกษาผู้ป่วยบาดเจ็บทางตาที่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง). Thai J Ophthalmol 2008; 22(2): 112-117.

7. ณัฐชัย วงษ์ไขยคุณากร, อนุชิต กิจธารทอง. การประเมินภาวะอุบัติเหตุทางตาโดยใช้ ocular trauma score ในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์. สงขลานครินทร์เวชสาร 2548; 23(2): 99-109.

8. Mingming Cai, Jie Zhang. Epidemiological Characteristics of Work-Realated Ocular Trauma in Southwest Region of China. International Journal of Environmental Research and Pubic Health 2015 Aug; 12(8): 9864-9875.

9. Lubis RR, Limanto V, Putri R, Lubis AN, Arrasyid NK. Epidemiological Characteristics of work-Related Ocular Trauma among the Carpenters in Medan, Indonesia. J Med Sci 2018 Nov 24; 6(11): 2119-2122.

10. Ma J, Wang Y, Zhang L, Chen M, Ai J, Fang X. Clinical characteristics and prognostic factors of posterior segment intraocular foreign body in tertiary hospital. BMC Ophthalmology 2019 Jan 14; 19(1): 17.

11. Okamoto Y, Morikawa S, Okamoto F, Mitamura Y, Ishikawa H, Ueda T, et al. Traffic accident-related open globe injuries. Retina 2019 Apr; 39(4): 779-785.

รับต้นฉบับ: 26 พฤศจิกายน 2562, ได้รับบทความปรับปรุง: 30 มีนาคม 2563, รับลงตีพิมพ์: 7 เมษายน 2563